

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-03-11

Vår referens

Jonas Nygren

Utvecklingssamordnare

jonas.nygren@malmo.se

Återrapportering Uppdrag budget 2024 - stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnade insatser riktade mot barn och unga STK-2024-185

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i kommunfullmäktiges budget för 2024 i uppdrag att, tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och miljönämnden, genomföra en aktualiserad inventering av en kartläggning stadskontoret genomförde inom ramen för budgetuppgiftet ”En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete” i 2018 års budget. Inventeringen avser ANDTS-förebyggande insatser (förebyggande insatser kring alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) riktade till barn och unga, primärt insatser som kommunen bedriver i egen regi.

Resultatet av kartläggningen har strukturerats utifrån den nationella ANDTS-strategins mål och prioriterade insatsområden. Utifrån budgetuppgiftet har dialog förts med ett flertal aktörer, däribland tillhörande stadens brottsförebyggande uppdrag och uppdraget kring lokal utveckling. Återrapporteringen av budgetuppgiftet och tillhörande förslag till utveckling av det ANDTS-förebyggande arbetet har sammanställts i en rapport vilken biläggs detta ärende.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner återrapporteringen av budgetuppgiftet och skickar återrapporteringen till stadens nämnder och MKB Fastighets AB för beaktande i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Beslutsunderlag

- Budgetuppgift 2024 - Information till förvaltningar och bolag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250317 Återrapportering uppdrag budget 2024 - Stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnade insatser riktade mot barn och u
- Återrapportering budgetuppdrag 2024 - Drogeförebyggande arbete

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-03-17

Kommunstyrelsen 2025-04-02

Kommunfullmäktige 2025-04-24

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Kulturnämnden

Miljönämnden

Revisorskollegiet

Servicenämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

MKB Fastighets AB

Stadskontorets handläggare

Ärendet

I Malmö stads budget för 2024 fick kommunstyrelsen tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden, miljönämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att stärka och vidareutveckla Malmö stads drogförebyggande arbete med ett särskilt fokus på samordnade insatser riktade till barn och unga.

I planeringskommentaren till budgetuppdraget beskrivs att uppdraget avser en aktualisering av en inventering stadskontoret genomförde inom ramen för ett budgetuppdrag 2018, vilket benämndes ”En mer ändamålsenlig organisation av stadens drogförebyggande arbete” (STK-2019-1245).

Föreliggande ärende avser en aktualiserad inventering av ANDTS-förebyggande insatser (förebyggande insatser kring alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar) riktade till barn och unga, primärt insatser som kommunen bedriver i egen regi. Uppdraget har fokuserat på förebyggande insatser, vilket innebär att behandlings- och

stödinsatser vid skadligt bruk och beroende endast berörs översiktligt. Fokus för uppdraget har också varit de nämnder vilka särskilt pekats ut i budgetuppdraget. Resultatet av inventeringen har relaterats till den nationella ANDTS-strategins (Skr. 2021/22:213) långsiktiga mål och prioriterade insatsområden. Till inventeringen knyts förslag till utveckling av det ANDTS-förebyggande arbetet.

Stadskontorets bedömning

Kartläggningen av insatser inom ramen för budgetuppdraget har visat att Malmö stads arbete kring ANDTS i hög grad kopplar an till den nationella ANDTS-strategins prioriterade insatsområden och att staden redan har ett etablerat aktivt arbete med samordnade insatser riktade till barn och unga.

Stadskontoret vill påpeka att fokus har legat på förebyggande insatser riktade till barn och unga och därmed har rapporten inte haft för avsikt att redogöra för Malmö stads samlade utbud av insatser inom ANDTS-området.

I likhet med budgetuppdraget ”En mer ändamålsenlig organisation av stadens drog-förebyggande arbete” (STK-2019-1245) från Malmö stads budget för 2018 konstaterar stadskontoret att det saknas en modell för central samordning av det ANDTS-förebyggande arbetet. En sådan modell bedöms ge bättre förutsättningar att undvika parallellstrukturer och samarbetsytor med snarlikt fokus.

En central ANDTS-samordningsfunktion bedöms också ge bättre förutsättningar till överblick av stadens arbete med bäring på ANDTS-området och möjlighet att föreslå förbättringar och ändringar sett ur ett systemperspektiv. Förslaget innebär också att en central funktion inte exklusivt skulle inriktas mot barn och unga, utan även avse andra åldersgrupper av Malmöbor. Rollen som ANDTS-samordnare bör inte heller uteslutande inriktas mot sociala preventionsinsatser utan även inkludera andra aspekter, som till exempel frågor relaterat till tillgänglighetsbegränsning, tillsyn och tillståndsgivning och insatser utifrån Malmö stads arbetsgivarroll.

I likhet med det tidigare budgetuppdraget bedömer stadskontoret att det finns behov av att skapa samsyn och höjd medvetenhet om preventionsområdets komplexitet. Det framgår att synen på preventionsbegreppet och de olika preventionsnivåerna – samt olika insatsers koppling till dessa – till viss del skiljer sig åt mellan stadens verksamheter. Även om många risk- och skyddsfaktorer kan ha bäring på flera nivåer/steg är det inte givet att risk- och skyddsfaktorer från en preventionsnivå är överförbara till en annan. Rollen som ANDTS-samordnare skulle så till vida handla om att fånga upp, samordna och stödja vidareutveckling av befintliga insatser och förhålla dessa till ett systemperspektiv.

En viktig lärdom från CTC-arbetet (Communities That Care) är att det finns utrymme för samordningsvinster och effektiviseringsmöjligheter i det förebyggande arbetet,

genom att identifiera risk- och skyddsfaktorer med bäring på flera typer av problemutfall. Denna intention finns förutsättning att kanalisera in i arbetsmarknads- och socialnämndens nya uppdrag kring universell prevention av normbrott bland barn, vilket kommunfullmäktige beslutade om hösten 2024 (KF 24-09-25 § 190).

Rollen som ANDTS-samordnare skulle både handla om att fånga denna typ av synergieffekter, i nära dialog med uppdraget kring universell prevention av normbrott bland barn, såväl som med andra förebyggande initiativ/uppdrag (till exempel kommunens brottsförebyggande arbete, folkhälsoarbete, våldsförebyggande arbete och tillsynsarbete inom alkohol- och tobaksområdet), samt att samtidigt bevaka aspekter som är specifika för ANDTS-området och i vissa fall även enskilda delar av ANDTS-området.

Stadskontorets samlade bedömning är att arbetsmarknads- och socialnämnden skulle utgöra den mest logiska hemvisten för ANDTS-samordningen. Utöver att nämnden nyligen har fått ansvar för uppdraget kring universell prevention av normbrott bland barn har nämnden sedan tidigare ett tydligt ansvar för social prevention på individ- och riskgruppsnivå, jämte ansvar för behandlings- och stödinsatser för personer med skadligt bruk och beroende (inklusive insatser riktade till anhöriga) samt ansvar för tillståndsgivning och tillsyn utifrån alkohol- och tobakslagstiftning. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har därtill i stor utsträckning en stödjande och samverkande roll i relation till andra fackförvaltningar, vilket bedöms vara fördelaktigt.

Rollen som ANDTS-samordnare föreslås inkludera:

- att företräda Malmö stad i Länsstyrelsen Skånes nätverk för kommunala ANDTS-samordnare och utgöra stadens kontaktperson i det regionala samarbetet,
- att själv eller tillsammans med andra berörda medarbetare/uppdrag representera Malmö stad i samverkansstrukturer med bäring på ANDTS-frågorna (exempelvis i relation till Polisen, Tullverket, Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten och Länsstyrelsen),
- att förmedla och sprida information kring ANDTS-frågorna internt i Malmö stad,
- att arbeta med analyser och lägesbilder av utvecklingen inom ANDTS-området i Malmö kommun avseende ett befolkningsperspektiv (inte enbart avseende barn och unga),
- att bereda förslag till styrdokument (strategier, program, handlingsplaner med mera) relaterat till ANDTS-prevention,
- att bereda svar på remisser och motioner med bäring på ANDTS-prevention,

- att samordna arbetet med att besvara Folkhälsomyndighetens enkätundersökning ”Länsrapporten”,
- att understödja arbetet som följer på den nya socialtjänstlagen, vilken ställer anspråk på att socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet,
- att ansvara för webbinnehåll relaterat till området uppdateras på Malmö stads externa webb (malmo.se) samt på intranätet (Komin),
- att regelbundet föra dialog med stadens övriga samordningsfunktioner med koppling till det ANDTS-förebyggande arbetet, samt att
- informera eventuell styrgrupp kring utveckling som sker regionalt och nationellt inom ANDTS-området, samt återföra information från det lokala planet till den regionala (och i vissa fall nationella nivån).

Kartläggningen och tillhörande utvecklingsförslag redovisas i sin helhet i den bifogade rapporten ”Budgetuppdrag 2024 – Drogförebyggande arbete”.

Ansvariga

Agnes Wemme Nämndsekreterare

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör